

dCIDOB 107.

Estats Units, entre el poder i la seducció.

Estats Units: una terra d'oportunitats? Polítiques d'immigració i d'integració als Estats Units.
Uma A. Segal

Estats Units: una terra d'oportunitats?

Polítiques d'immigració i d'integració als Estats Units

Uma A. Segal Ph.D. Professor, School of Social Work; Fellow, Center for International Studies; Editor, Journal of Immigrant & Refugee Studies; University of Missouri

Convé diferenciar les polítiques d'immigració (les lleis que determinen la idoneïtat per entrar al país) de les polítiques d'integració o acomodació (les lleis i els programes que reflecteixen la recepció de l'immigrant quan ja ha entrat al país). Als Estats Units, les primeres es regulen federalment i són d'aplicació a tota la nació, mentre que les segones depenen dels programes estatals i locals i mostren una gran variabilitat. Les diverses polítiques d'integració tenen un paper fonamental a l'hora de determinar de quina manera es nodreix i es desenvolupa el capital humà.

La terminologia sobre la immigració als Estats Units classifica les persones que entren al país en dues categories generals: els immigrants documentats (voluntaris i involuntaris) i els indocumentats, no autoritzats, o immigrants irregulars. Els immigrants documentats voluntaris entren als Estats Units per pròpia voluntat després de sol·licitar, i d'obtenir, els visats apropiats per poder entrar. Els immigrants documentats involuntaris són refugiats, reconeguts per l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats (ACNUR) d'acord amb la Convenció de les Nacions Unides de 1951, que estaven fora del seu país d'origen i que han estat reassentats als Estats Units. Els immigrants que entren irregularment són normalment voluntaris, a menys que hagin estat víctimes del tràfic d'éssers humans. Els immigrants irregulars estan als Estats Units sense l'aprovació governamental i són, de vegades, descrits com a refugiats econòmics, tot i no ser reconeguts com a tals per l'ACNUR. Si bé als immigrants indocumentats els manca la documentació legal per residir als Estats Units, és possible que hagin entrat al país legalment i que no l'hagin abandonat un

cop expirat el termini del seu visat. Una tercera categoria d'immigrants és la dels *asilats*, que poden haver entrat legalment o il·legalment, però que un cop són en territori dels Estats Units sol·liciten l'estatus de refugiats. Aquest article proporciona, a grans trets, un quadre de la immigració als Estats Units durant la primera dècada del segle XXI, incloent-hi les polítiques d'immigració i integració, el perfil de la població immigrant i el paper que juga el capital social i humà en la seva integració.

Polítiques immigratòries i polítiques d'integració

L'adaptació de l'immigrant a un país nou reflecteix la interacció dels motius de la partença de la seva terra natal, l'experiència de la migració, els recursos tangibles i intangibles per funcionar en uns entorns nous i desconeguts, i els efectes de la receptivitat del país amfitrió (tant políticament com socialment) a la presència de l'immigrant (figura 1). Així, l'equilibri entre el capital humà aportat pels immigrants i el capital social que tenen a la seva disposició, bé mitjançant les seves pròpies xarxes, bé mitjançant l'entorn social-polític-econòmic del país amfitrió, determina l'adaptació i la contribució al país de destinació.

Encara que algú pugui estar interessat en emigrar de la seva terra natal, aquest pas depèn en gran mesura de la receptivitat de la nació potencial amfitriona envers els immigrants en general, i envers els immigrants de països específics en particular. A més a més, el nivell de recep-

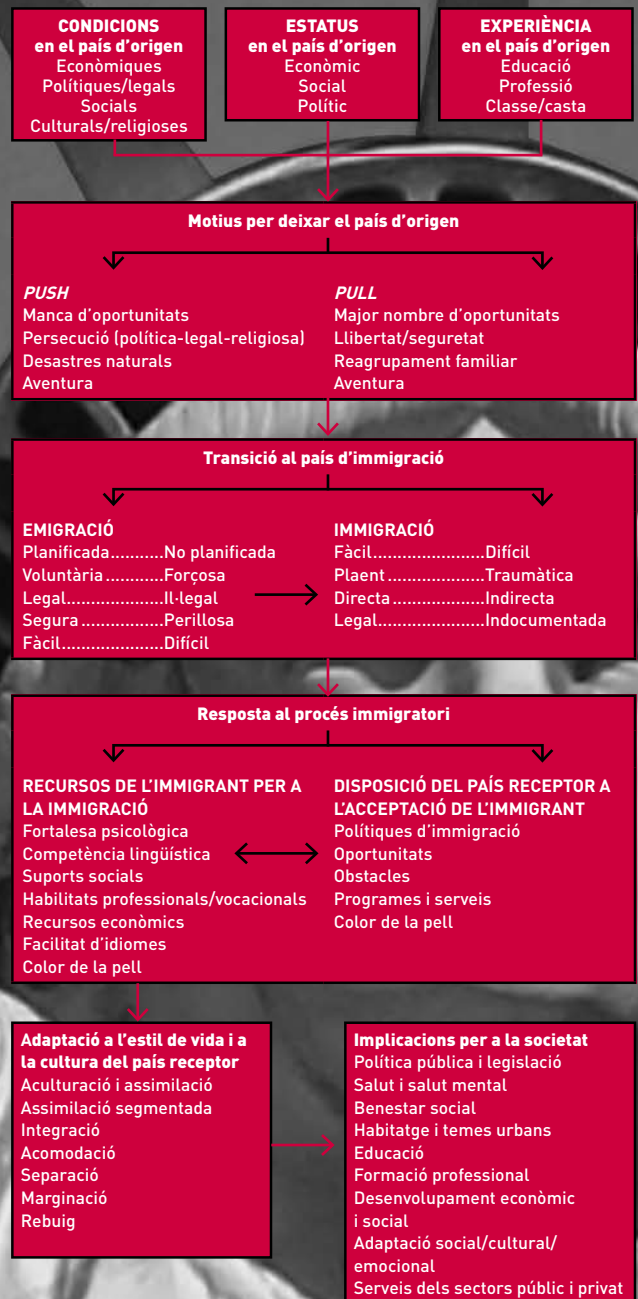
tivitat es veu influït per les percepcions respecte dels costos i beneficis de la immigració al país amfitrió, sobretot, i de manera immediata, en l'àmbit econòmic. És evident que la majoria de nacions amb poblacions a la baixa tenen tendència a tenir unes polítiques immigratòries més liberals (Canadà, Suècia) que altres països, si bé el Japó és una excepció atípica en aquest sentit. Tanmateix, les consideracions polítiques i de seguretat també influeixen en la immigració, i des del 2001 i els atemptats terroristes de Nova York i Washington, D.C., els estàndards i els controls a la immigració als Estats Units s'han incrementat. Aquells atemptats van influir en l'actitud dels Estats Units envers els drets humans i s'han reflectit en el descens del nombre de refugiats. El nombre d'admissions, que havia arribat a 90.000 entrades anuals, va caure fins a 25.000 l'any 2001, i els límits màxims anuals de refugiats, establerts pel president juntament amb el Congrés, mai més no han assolit aquells nivells. El reagrupament familiar és un tema molt important i concurrent que també és a la base de les polítiques d'immigració estatunidenques.

La història de la immigració als Estats Units des de mitjan segle XVIII s'ha vist afectada per una legislació que ha tenyit substancialment el rostre de la immigració durant els dos darrers segles i mig. Això no obstant, la Immigration and Nationality Act (Llei sobre la Immigració i la Nacionalitat) de 1965 va liberalitzar la immigració i va revocar la discriminació legal, i, si bé ha estat modificada en uns quants detalls secundaris durant els últims 40 anys, continua guiant la immigració als Estats Units. La figura 2 mostra una breu relació d'accions i mesures legislatives relacionades amb la immigració que, des del començament del període de la liberalització, han afectat diversos col·lectius d'una gran varietat de maneres, des del fet mateix de l'entrada als Estats Units fins a l'accés a drets fonamentals.

El nombre anual d'immigrants als Estats Units és el següent: *esponsoritzat* per un familiar, 480.000; amb contracte de treball, 140.000; altres, 55.000. Aquestes xifres no inclouen els refugiats –nombre que s'estableix anualment–, ni els familiars directes de ciutadans dels Estats Units o els fills de residents permanents nascuts a l'estranger que l'any 2006 van ser 691.000 persones (Jefferys, 2007). Un afegit interessant a les quotes d'immigració és el “programa de l'inversor”, que expedeix aproximadament 10.000 visats cada any a qui vulgui invertir un milió de dòlars en àrees urbanes o 500.000 dòlars en àrees rurals dels Estats Units.

A més a més dels nouvinguts als Estats Units, cada any un determinat nombre de persones que ja són al país, bé com a refugiats, com a estudiants o com a visitants, sol·liciten canviar el seu estatus al de resident permanent. L'any 2006, els Estats Units van admetre 447.016 nouvinguts i van permetre unes altres 819.248 “modificacions d'estatus” sobre un total d'aproximadament 1,3 milions d'immigrants. La majoria estan en edat laboral (entre els 16 i els 54 anys), són dones (55%) i estan casats (57,7%).

Figura 1. Model/marc de l'experiència immigratòria

Font: Segal, 2002

Figura 2. Principals accions i mesures legislatives sobre la immigració (1980-2007)

- 1980:** La Refugee Act (Llei dels Refugiats) elimina la categoria de refugiat com a categoria preferencial.
- 1986:** La Immigration Reform and Control Act (IRCA) (Llei de Control i Reforma de la Immigració) legalitza els immigrants indocumentats, i il·legalitza la contractació de treballadors indocumentats.
- 1990:** La Immigration Act of 1990 (Llei de la Immigració de 1990) apuja el límit anual d'immigrants a 700.000.
- 1996:** La Welfare Reform (Reforma del Benestar) suprimeix molts programes d'ajut per a la majoria dels immigrants legals.
- 1996:** La Illegal Immigration Reform and Immigrant Responsibility Act (IIRIRA) (Llei de Reforma de la Immigració Il·legal i de la Responsabilitat de l'Immigrant) augmenta el nombre d'operacions d'aplicació de la llei.
- 2001:** La USA Patriot Act (Llei Patriòtica dels Estats Units) sanciona oficialment la persecució dels sospitosos de terrorisme.
- 2007:** La Comprehensive Immigration Reform Act of 2007 (Llei de Reforma Integral de la Immigració de 2007) intenta restringir i dirigir la presència d'immigrants indocumentats.

Poblacions autòctona i immigrant als Estats Units

El U.S. Bureau Cens (Oficina censal dels Estats Units) estima que la població dels Estats Units l'any 2007 era d'aproximadament 301,6 milions de persones. La distribució racial de la població dels Estats Units es dona a la taula 1.

Els grups *latinos* també estan identificats, però s'inclouen en els grups de blancs o de negres. Es calcula que aquesta població és d'aproximadament 45,5 milions de persones (15%), i actualment supera numèricament a la minoria afroamericana. Els americans nadius, els pobles indígenes dels Estats Units, constitueixen només un 1% de la població.

Segons l'Oficina censal dels Estats Units la distribució de la població d'origen estranger varia segons els estats, i la majoria resideix en els estats fronterers de l'oest, l'est i el sud del país (figura 3). Tanmateix, tot i que els Estats Units tenen probablement el major nombre d'immigrants, no es troba entre els deu primers països pel que fa al percentatge d'immigrants (figures 4 i 5) respecte de la població autòctona.

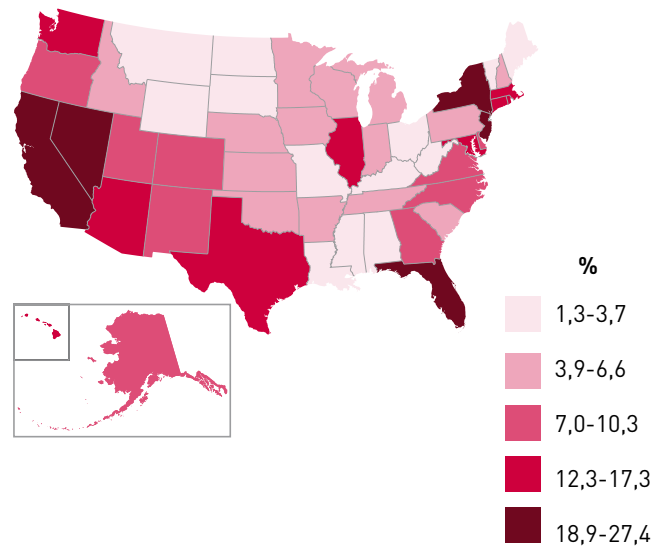
És interessant constatar que la població d'origen estranger resident als Estats Units probablement sol·licitarà la ciutadania un cop assoleixi els requeriments d'idoneïtat (temps de residència als Estats Units). L'Oficina censal dels Estats Units indica uns alts nivells de naturalització, amb un important percentatge de nous immigrants en el grup de no-ciutadans. L'any 2007, del total dels 38 milions de persones nascudes a l'estranger, el 42,50% eren ciutadans d'Estats Units naturalitzats, mentre que els immigrants recents, el 57,50%, formaven el grup dels ciutadans no estatunidencs.

Pel que fa a l'origen de la població nascuda a l'estranger, el Pew Hispanic Center assenyala que, amb dades de 2007, el gruix principal procedeix d'Amèrica Llatina (53,60%), seguit d'Àsia (26,80%), Europa (13,10%), Àfrica (3,70%) i Oceania (0,60%). Respecte a l'origen dels més de 13 milions d'immigrants indocumentats que, segons les estimacions, hi ha actualment als Estats Units, el Pew Hispanic Center apunta que el gruix més important prové de Mèxic (59%), seguit d'altres països d'Amèrica Llatina (22%), Àsia (12%), Europa i Canadà (4%) i Àfrica i altres països (4%).

Polítiques d'integració

Les diverses polítiques nacionals i estatals inclouen elements que tenen una rellevància específica per a la integració dels immigrants en la societat dels Estats Units. Les polítiques i programes de salut, per exemple, requereixen que tots els pacients tinguin accés a un intèrpret. Les polítiques d'educació, per la seva banda, requereixen que tots els nens entre els 6 i els 16 anys siguin escolaritzats; s'espera que les escoles ajudin els nens de parla no-anglesa a adquirir la competència lingüística suficient per reeixir a l'escola. Les polítiques de benestar social permeten l'accés als serveis socials quan ja es porten cinc anys de residència, incloent-hi l'accés a la Seguretat Social, a Medicare (assegurança

Figura 3. Població nascuda a l'estranger (2007)

Taula 1. Població dels Estats Units estimada segons la raça (2007)

Blancs	241.166.890	80,0%
Negres o afroamericans	38.756.452	12,8%
Asiàtics	13.366.154	4,4%
Indis americans o comunitats nadiues d'Alaska	2.938.436	1,0%
Hawaiians o nascuts a altres illes del Pacífic	537.089	0,2%
Dues o més races	4.856.136	1,6%
Total	301.621.157	

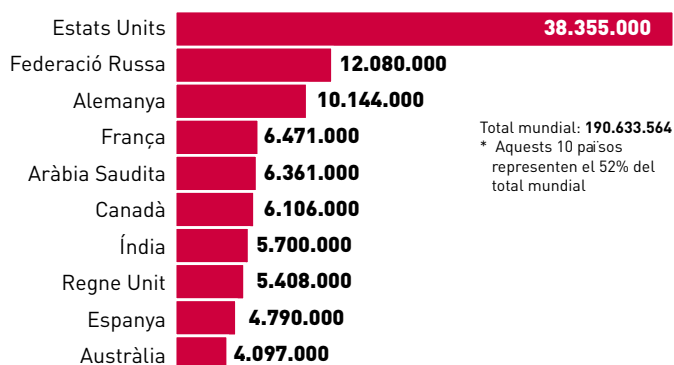
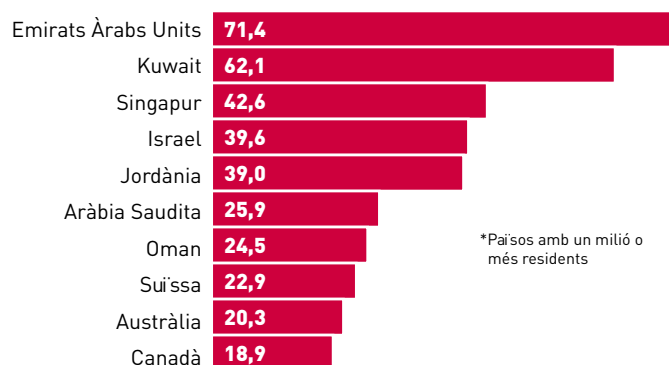
Font: U.S. Census Bureau

mèdica per als més grans de 65 anys) i a Medicaid (assegurança mèdica per als indigents). La Refugee Act (Llei dels Refugiats) proporciona als refugiats allotjament, diners en metàl·lic, assistència mèdica, treball i suport lingüístic per tal que siguin autosuficients en el temps més breu possible. L'educació i la formació de base comunitària poden proporcionar als nous immigrants oportunitats per sortir de la dependència.

Els serveis socials i de salut mental, en reconèixer les dificultats associades amb l'experiència de la immigració, poden ajudar els immigrants a adaptar-se al país receptor. La National Conference of State Legislatures (Congrés Nacional d'Assemblees Legislatives Estatals) proporciona a la seva web informació sobre les polítiques d'integració, particularment les relacionades amb les prestacions, l'assistència sanitària, l'educació i l'habitatge, i la preparació per a la ciutadania, entre d'altres temes.

Impacte econòmic de la immigració

Independentment dels motius i dels processos per entrar als Estats Units, és evident que per a una gran proporció d'immigrants l'oportunitat econòmica és un incentiu primordial. El debat actual sobre la immigració sospesa els arguments

Figura 4. Els 10 països* amb un nombre més alt d'immigrants internacionals (2005)**Figura 5. Els 10 països* amb un percentatge més alt d'immigrants sobre la població total (2005)**

Fonts: Migration Policy Institute: United Nations, Trends in Total Migrant Stock <http://esa.un.org/migration/index.asp?panel=1>

sobre els beneficis que els nous immigrants aporten al país i els contrasten amb els costos que provoquen en la seva infraestructura; i el país està dividit respecte al valor final que la immigració té al segle XXI.

L'atenció que s'ha posat recentment en la reforma de la immigració i en el programa de treballadors convidats ha provocat un interès extraordinari en la qüestió dels treballadors irregulars. De tota manera, dels 38 milions d'immigrants documentats que hi havia als Estats Units l'any 2006, més de 33,5 milions eren majors de 16 anys, i la majoria d'ells estaven en edat laboral i presents en l'estructura ocupacional (U.S. Department of Labor, 2007). L'any 2004, els immigrants constituïen un 11% de la població, representaven el 14% de la mà d'obra i el 20% dels treballadors amb sous més baixos. Moltes grans empreses, companyies constructores, empreses agrícoles i empresaris de moltes indústries de serveis afirmen que l'absència d'immigrants provocaria una gran catàstrofe en l'economia dels Estats Units. Hi continua havent una demanda forta i constant de treballadors immigrants en els sectors de l'agricultura, la construcció, la indústria i l'hostaleria, i s'estima que els treballadors no documentats ocupen el 25% dels llocs de treball agrícoles, el 17% dels de neteja de llars i oficines, el 14% dels de la construcció, i el 12% dels de processament d'aliments (Kochhar, 2005).

Integració de l'immigrant

La integració de l'immigrant depèn en gran mesura de la combinació del capital humà de l'immigrant i del capital social accessible al país de destinació. La societat dels Estats Units és cada cop més conscient de les diferències ètniques i culturals entre els diversos tipus d'immigrants i entre aquests i les poblacions autòctones. El canvi d'actitud es reflecteix en l'abundant literatura sobre els immigrants i els refugiats. Les diverses agències de serveis socials fan sovint de mitjanceres entre els immigrants i les institucions dels Estats Units mentre els nous immigrants aprenen a adaptar-se al seu nou entorn. En el transcurs d'aquest procés, l'entorn mateix se sensibilitza respecte de –i és influït per– la diversitat sociocultural dels nous immigrants.

S'ha prestat, en canvi, menys atenció al coneixement sistemàtic dels nivells socioeconòmics d'aquests immigrants, i a les implicacions que això té per a la seva adaptació i la seva realització. D'acord amb l'assignació de visats d'immigració, hi ha hagut diverses onades d'immigrants que han entrat legalment als Estats Units en les darreres dècades. Mentre que els primers immigrants dels anys seixanta formaven part primordialment d'un flux professional, els fluxos actuals probablement inclouen un gran nombre d'immigrants que arriben al país per motius de reagrupament familiar. Aquesta població és fàcil que no tingui el capital humà i les capacitacions que són fàcilment transferibles a una societat tecnològicament avançada com la dels Estats Units. En conseqüència, la suposada "terra promesa" pot no ser cap paradís per a ells. A més a més, els refugiats i els immigrants indocumentats fàcilment es poden trobar al marge de la societat –els primers durant una proporció considerable de les seves vides, i els segons durant tota la seva estada. Així, d'entre els grups d'immigrants del segle XXI n'hi ha molts que estan marginats. Com que no disposen de la competència lingüística necessària en anglès, ni d'una educació ni i d'unes capacitats laborals pràctiques, molts d'ells es veuen exposats a situacions al llindar de la pobresa.

Quan ens fixem en l'experiència dels immigrants als Estats Units, ens sorprenem en adonar-nos que, per a uns, aquesta és "una terra d'oportunitats", mentre que per a d'altres és "terra de somnis". Molts immigrants de principi del segle XXI han tingut molt d'èxit, i altres han hagut d'esforçar-se molt per sortir-se'n. Amb aquesta distribució bimodal dels nivells de consecució de la població immigrant, i amb un nombre creixent de necessitats de salut, educació i benestar sense cobrir, això pot ser al mateix temps un benefici i un cost per al país, amb un resultat combinat final que encara no està clar.

Capital humà transferible

Un concepte estretament relacionat amb l'estatus propi al país d'origen és el del capital humà transferible entre països. L'educació i la professió afecten positivament la transició. L'alfabetització proporciona coneixement als individus

i els obre un món d'oportunitats equipant-los amb unes eines d'aprenentatge que són per a tota la vida. Si bé el fet de conèixer l'idioma del país receptor millora molt la possibilitat d'adaptació, saber llegir i escriure en la pròpia llengua reforça l'autoestima i enforteix les perspectives d'aprendre en altres llengües i en nous entorns. Per tant, en general, com més alt és el nivell d'educació, més gran és la capacitat d'adaptació fora del país d'origen.

Juntament amb l'educació, un element important en l'adaptació és l'ocupació. La transportabilitat d'una professió depèn clarament de si és útil a l'economia del país de destí. Quan un individu s'ha passat la vida en una comunitat agrària desenvolupant la seva competència en feines agrícoles, la transició a una societat tecnològicament avançada i informatitzada converteix en obsoletes les seves habilitats agrícoles. En canvi, l'experiència pràctica amb programes informàtics augmenta molt la probabilitat de trobar un nínxol econòmic congruent.

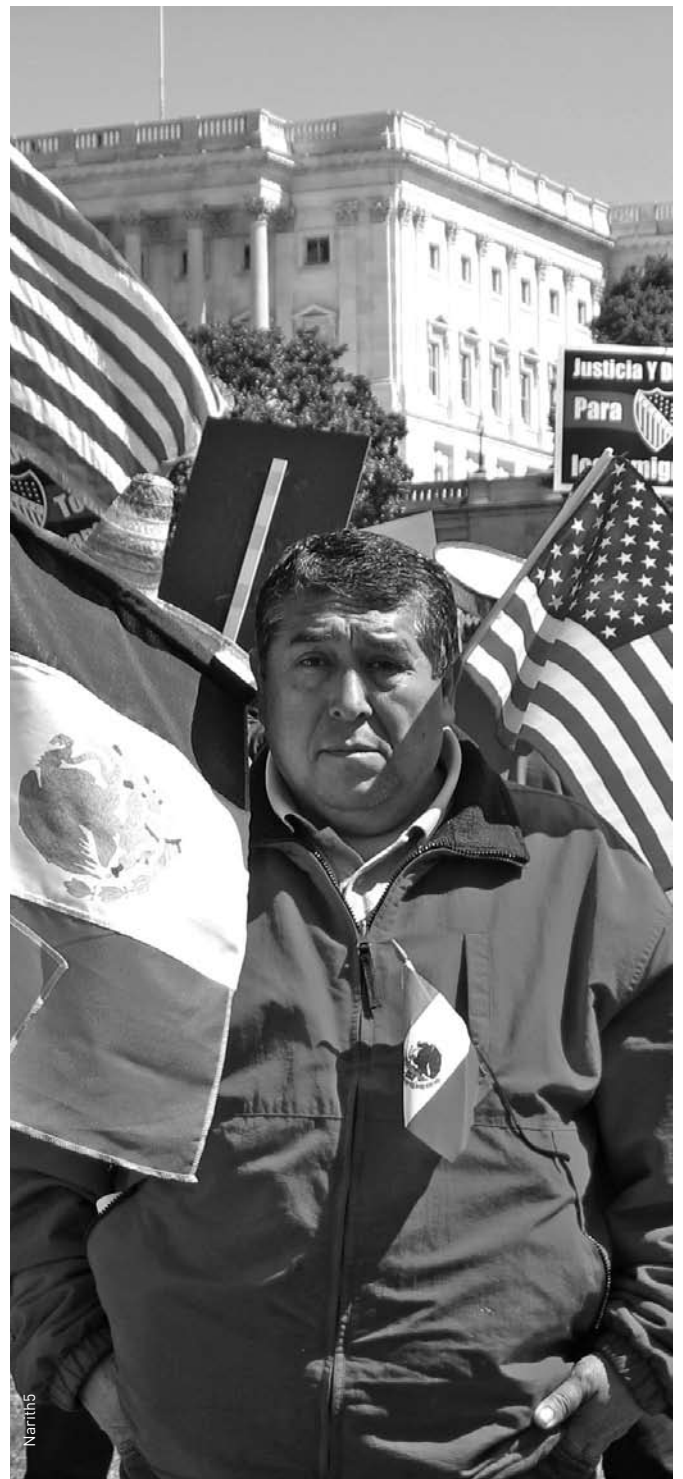
Convé tenir en compte que fins i tot en les circumstàncies més deplorables, no són els més necessitats, ni els més febles ni els més oprimits els que abandonen el país d'origen, sinó aquells que tenen, com a mínim, fortalesa física, emocional i psicològica. Sense aquestes capacitats personals, és menys probable que els individus abandonin la seva terra natal, i, si ho fan, tenen menys probabilitats de sobreviure. És essencial considerar la fortalesa de l'immigrant i identificar el capital humà, concretament els seus coneixements i capacitats, per tal d'entendre la migració i l'adaptació.

El capital social del país

La disponibilitat d'una societat receptora per acceptar immigrants en general o un col·lectiu immigrant en particular és, en si mateixa, una qüestió complexa. Quan la immigració és vista com una cosa inextricably lligada al benestar polític, econòmic i social d'una nació, així com als seus interessos futurs des del punt de vista de la seguretat, és molt probable que sigui benvinguda. Això no obstant, les polítiques d'immigració de molts països són temporals, és a dir que reflecteixen allò que consideren beneficis en un moment particular. Els països també compleixen acords internacionals amb el reassentament o la provisió d'asil a un gran nombre de refugiats, per facilitar l'acció governamental i per raons humanitàries. Les polítiques que permeten la immigració van aparellades amb aquelles que permeten l'expulsió o la deportació dels ciutadans estrangers.

Serageldin indica que el capital social –“la coherència interna social i cultural d'una societat, les normes i valors que regulen les interaccions entre els individus i les institucions en què estan encabits”– assegura oportunitats que creen i milloren el capital humà (Serageldin, 1999). La implementació de projectes de desenvolupament que permeten als immigrants adquirir les eines socials i econòmiques necessàries per triomfar en el nou país és essencial. A més de possibilitar que els nous vinguts elegits tinguin accés a subvencions econòmiques i a prestacions sanitàries i d'allotjament, els programes

L'any 2004, els immigrants constituïen un 11% de la població, representaven el 14% de la mà d'obra i el 20% dels treballadors amb sous més baixos

educatius i de formació de base comunitària haurien de servir per ensenyar als nouvinguts les normes de la societat i les habilitats que necessitaran per moure's sense problemes per la seva estructura legal i social. El coneixement sobre com prevenir les malalties, l'habilitat per funcionar i saber-se moure per les estructures institucionals de la societat, i la capacitat de guanyar diners en l'economia legal del país augmenten de manera considerable la probabilitat d'autosuficiència.

El model dels Estats Units

En general, quan els immigrants arriben al país de destinació amb els nivells necessaris d'educació, capacitació, competència lingüística i altres recursos, el país receptor acostuma a beneficiar-se'n econòmicament, i normalment no dedica molts esforços a la integració social. En canvi, quan els nouvinguts són pobres en recursos, la necessitat d'institucionalitzar la disponibilitat de capital social esdevé essencial. Als Estats Units, quan els immigrants legals porten cinc anys d'estada obtenen la idoneïtat –condicionada a la comprovació de la seva situació econòmica real– per rebre diverses prestacions com els cupons alimentaris (que poden bescanviar-se per queviures en les botigues de comestibles), els ajuts de la Temporary Assistance to Needy Families (ajuts econòmics a les famílies amb ingressos baixos per a un període màxim de cinc anys), Medicaid (assegurança mèdica per a persones amb ingressos baixos) i el Supplementary Security Income (ingressos extra per a persones discapacitades). Per llei, els proveïdors de serveis mèdics tenen l'obligació de tenir intèrprets a disposició dels pacients que no són de parla anglesa. Hi ha diversos programes, tant governamentals com no-governamentals, que donen classes gratuïtes de llengua anglesa, i diverses ONG ofereixen altres formes d'ajut, com classes de preparació per a la ciutadania, formació laboral, educació cultural i assistència per a les gestions financeres. La prestació d'aquests serveis per part de les ONG compta sovint amb el suport de fons federals.

Juntament amb la preparació dels immigrants per tal que puguin accedir al mercat de treball del país i moure-s'hi profitosament, cada cop més grups de suport, organitzacions per a la integració dels immigrants i institucions d'educació superior treballen amb l'opinió pública i amb els empresaris potencials per tal de combatre la xenofòbia i d'encoratjar la contractació dels immigrants. Aquest és un procés lent i erràtic, cosa que es fa evident en els debats actuals sobre la immigració als Estats Units.

Reflexions finals

Es pot assegurar que el flux d'immigrants pot arribar a exercir una pressió excessiva sobre els sistemes de prestacions socials del país receptor, especialment durant la primera dècada de l'arribada dels immigrants. Correspon als decisors polítics i als prestadors de serveis prendre consciència de l'experiència de la immigració per tal que puguin satisfer convenientment

necessitats expressades i latents, i garantir que el capital social del país sigui accessible a aquest col·lectiu, de manera que puguin millorar el seu capital humà en un termini breu i beneficiar el país en un futur proper.

Un fet que complica la situació és l'abast de la xenofòbia, tant en contra dels immigrants com per part seva. És difícil avaluar qui hauria de ser el responsable de resoldre aquest problema: hauria de ser l'amfitrió o el nouvingut autoconvidat? És el país de destí el qui ha d'acomodar els immigrants/refugiats, o són aquests els qui s'han d'adaptar al país amfitrió? Els immigrants haurien de plantejar-se l'objectiu d'aprendre les particularitats de la seva nova pàtria. Per la seva banda, quan admet immigrants, un país estableix un compromís amb ells, i si no els ajuda en la fase de transició i adaptació, les seves necessitats no cobertes, tant a curt com a llarg termini, poden significar un cost per als recursos del país. En canvi, prestar-los atenció ràpidament pot accelerar la contribució dels immigrants. Els immigrants i els països receptors d'immigració han de fer un esforç conscient d'adaptació mútua: la responsabilitat no és exclusiva ni del país receptor ni de l'immigrant. ●

Referències bibliogràfiques

- JEFFERYS**, Kelly. "U.S. legal permanent residents: 2006". *Annual Flow Report*. Març de 2007 [en línia]. U.S. Department of Homeland Security (DHS), Office of Immigration Statistics. [Consulta: 4 de febrer de 2008].
- KOCHHAR**, Rakesh. "Survey of Mexican migrants, part three". Desembre de 2005 [en línia]. Pew Hispanic Center, Washington, DC. [Consulta: 31 de maig de 2006]. www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/publications/IS-4496_LPRFlowReport_04vaccessible.pdf.
- SEGAL**, Uma A. *A framework for immigration: Asians in the United States*. Nova York: Columbia University Press, 2002.
- SERAGELDIN**, Ismail. "Foreword (Prefaci)". A: FELDMAN, Tine Rosing i ASSAF, Susan (eds.). *Social capital: Conceptual frameworks and empirical evidence* (working paper #5). Social Capital Initiative, Banc Mundial, 1999. Consultable a: <http://siteresources.worldbank.org/INTSOCIALCAPITAL/Resources/Social-Capital-Initiative-Working-Paper-Series/SCI-WPS-05.pdf>.
- U.S. DEPARTMENT OF LABOR**. "Employment status of the foreign-born and native-born populations by selected characteristics, 2005-06 annual averages". 2007 [en línia]. Bureau of Labor Statistics. [Consulta: 5 d'octubre de 2008]. www.bls.gov/news.release/forbrn.t01.htm.